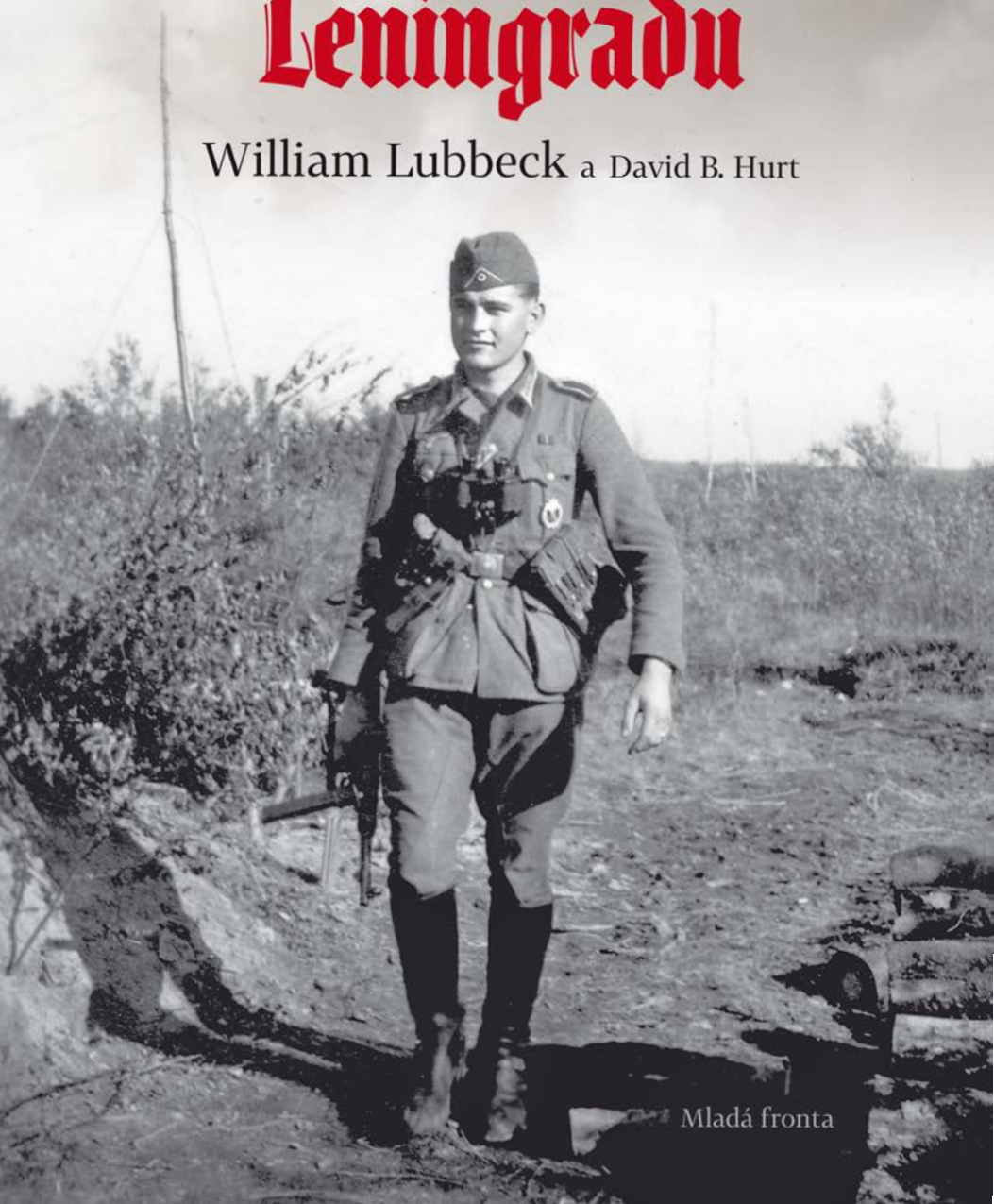

PŘÍBĚH VOJÁKA SKUPINY ARMÁD SEVER

Před branami Leningradu

William Lubbeck a David B. Hurt

Mladá fronta

Před branami Leningradu

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

MLADÁ FRONTA

William Lubbeck a David B. Hurt

Před branami Leningradu – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

PŘÍBĚH VOJÁKA SKUPINY ARMÁD SEVER

Před branami Leningradu

William Lubbeck a David B. Hurt

arma & musae

Mladá fronta

Přeložil Jan Nemejovský

© William Lubbeck and David Hurt, 2006
Translation © Jan Nemejovský, 2007, 2019

ISBN 978-80-204-5109-5 tištěná kniha

ISBN 978-80-204-5465-2 ePub

ISBN 978-80-204-5467-6 Mobi

ISBN 978-80-204-5466-9 PDF

OBSAH

Předmluva	7
Úvod	9
Prolog	15
1. Venkovská výchova	32
2. Za nacistické diktatury	49
3. Válečná předehra	61
4. Bojový výcvik	77
5. Válka na Západě	93
6. Blitzkrieg do Sovětského svazu	111
7. K branám Leningradu	127
8. Zima v Uricku	140
9. Protiútok u Volchova	162
10. Děmjanský koridor	177
11. Držíme linii u Ladogy	190
12. Důstojnickým kandidátem	206
13. Válečná škola	214
14. Návrat na frontu	223
15. Ústup do Říše	239
16. Katastrofa	254
17. Cena porážky	267
18. Poválečné Německo	281
19. Nový život v cizině	294
Epilog	314
Poděkování	322

Přílohy	323
Poznámka na závěr	327

MAPY

Východní a Západní Prusko počátkem dubna 1945	14
Německo 1937	31
Postup 58. pěší divize květen – červen 1940	92
Fronta skupiny armád Sever v roce 1941	126
Fronta skupiny armád Sever v roce 1942	161
Leningradský sektor 1943	189
Okupované Německo v roce 1945	266

PŘEDMLUVA

Vyprávěním svého příběhu nechci nikoho ani ohromit, ani se prezentovat jako nějaký hrdina. Stejně tak jako miliony jiných vojáků na frontové linii ve druhé světové válce i já byl jenom obyčejný voják, který poslouchá rozkazy a koná své povinnosti. Hrdinové, to jsou ti moji kamarádi, kteří se nikdy nevrátili domů a zůstali, často ani nepohřbení, ležet kdesi v dalekých polích.

Bůh měl se mnou jiné plány a ušetřil můj život. Toto svědectví mých zkušeností je památkem služby v armádě a památkem obětí vojáků, kteří se nevrátili.

Tato kniha je také věnována Anneliese, jež sloužila jako zdravotnice Červeného kříže v německých polních nemocnicích a ošetřovala raněné vojáky během posledních dvou let války. Z osobního hlediska se snad ani slovy nedá vyjádřit, jak jsem jí neskonale vděčný za naději, kterou mi její láska dávala během těch dlouhých let v boji a za ta desetiletí šťastného manželství, jež jsme po válce spolu prožili.

Během jedné cesty do Německa v létě roku 2003 naše dcera objevila naši korespondenci s Anneliese. Když jsem si ty dopisy četl, vyvolaly ve mně hořké i příjemné pocity, ale také mi pomohly získat pocit uzavřené kapitoly. Rovněž jsem pocítil úlevu, že se mohu podělit o své válečné zkušenosti se svou rodinou a širším publikem.

Doufám, že moje vzpomínky přispějí veřejnosti k pochopení toho, co byla druhá světová válka, zvláště pak jakou brutální povahu měly boje na východní frontě. Obzvláště Američané často chybně chápou motivaci německých

Před branami Leningradu

vojáků, kteří bojovali ve druhé světové válce. Většina obyčejných vojáků nebyli žádní Hitlerovi stoupenčí či zastánci nacistického režimu, ale prostě a jednoduše patriotičtí Němci, kteří chtěli sloužit své vlasti.

Jsem hluboce zavázán lidu Spojených států za to, že přijal moji rodinu a mne jako své spoluobčany a že nám dovolil uskutečnit náš americký sen. Doufám, že tento příběh pomůže občanům mé adoptivní země získat úplnější pohled na různorodé životní zkušenosti amerických přistěhovalců.

WILLIAM LUBBECK
červenec 2006

ÚVOD

Četba událostí líčených z první ruky, od vojáka, který pochodoval do Ruska s Napoleonovou armádou v roce 1812, mi tento dávno minulý konflikt personifikovala takovým způsobem, který všeobecné dějiny nikdy nedokáží. Na konci četby Deníku napoleonského pěšáka od Jakoba Walterse jsem nabyl přesvědčení, že jeden současnější pamětník války v Rusku, William Lubbeck, by měl také vyprávět o svých pozoruhodných zážitcích německého vojáka za 2. světové války.

Zatímco z dnešního pohledu my často vnímáme minulost jako sled nevyhnutelných událostí vedoucích k naší současnosti, Lubbeck prožíval odvíjející se historii takového zápasu, ale nebyl si jistý ani svým osudem, ani jeho dalekosáhlejšími důsledky. Jeho skromnost způsobila, že bylo velmi obtížné ho přimět, aby se o svou výjimečnou zkušenost podělil, ale nakonec došel k názoru, že svědectví přeživšího německého vojáka by mohlo posloužit k uctění památky jeho padlých kamarádů. Navíc vzpomínky by mohly pomoci i modernímu čtenáři vytvořit si širší pohled na stále vzdálenější válku.

Vlastní proces psaní znamenal bezpočet hodin natočených rozhovorů, stejně jako ještě delší dobu strávenou prepisováním pásků. Vzpomínky se nevynořují chronologicky, takže jak se příběh postupně vynořoval, bylo třeba upřesňovat a dotvářet stále více detailů a doplňovat mezery. V tomto úkolu se ukázala jako neocenitelná Lubbeckova válečná korespondence s jeho manželkou Anneliese. S její pomocí si vybavil nejen události, ale dokázal si upřesnit

i různé osobní pocity z různých období války. *Dějiny jedné divize* od Kurta von Zydowitze, *Die Geschichte der 58. Infanterie Division 1939–1945* (Poznaň, 1952) byly také neoceřitelným zdrojem, který Lubbeckovi pomohl s rozsáhlejší chronologií.

Po mnoha letech strávených v USA Lubbeck obvykle používal nemetrické míry a váhy. Kvůli důslednosti jsme ponechali americké používání yardů, mílí, stupňů Fahrenheit a dalších údajů v celém textu, občas jsme přepočítávali z metrického systému. Také v dalších případech používal americkou syntaxi, např. spolu s termíny jako „gung-ho“ a „boot camp“. U vojenských hodnotí používal rozlišení v němčině, a to je zde uvedeno v závorkách. (*Podobný přístup zvolila česká redakce u zeměpisných jmen, jež autor uvádí v němčině – současné pojmenování nalezneme v přílohách na konci knihy. Výjimku tvoří popisky na mapách, uvedené v knize v anglické transkripci, ty uvádíme v jejich současně užívané podobě; pozn. české redakce.*)

I když si Lubbeck přirozeně dnes osvojil větší přehled o válce než tehdy, když v ní sloužil, cílevědomě jsme se rozhodli omezit se v této práci jenom na jeho osobní zkušenosti v té době, spíše než abychom zahrnuli různé přehledy, kritiku nebo všelijaké „co kdyby“. Soustředili jsme se výhradně na jeho činy, jeho pozorování a jeho pocity během těch bouřlivých let.

Zatímco on sám od svého příjezdu do Ameriky nikdy o válce nijak obšírně nehovořil – ve skutečnosti se tomu bránil – jak pokračovaly naše rozhovory, ta záplava informací, která proudila na povrch, na mne učinila obrovský dojem. Desetiletí rychle mýjela, když začal hovořit o svém předchozím životě jako německý občan a voják bojující za Německo, a za tím sečtělým, penzionovaným americkým

inženýrem se začala jasně rýsovat postava toho energického mladého muže z fotografií.

V době před 2. světovou válkou i během ní se to, jak německý lid vnímal tehdejší události, ostře lišilo od toho, jak je vnímali Američané. Pokud se na tyto události podíváme z jiného úhlu, neznamená to, že bychom tím oslabovali morální princip příčin, kvůli nimž Spojené státy a západní Spojenci ve válce bojovali, ale spíše by nám to mělo pomoci pochopit, proč ti vzdělaní civilizovaní Němci byli připraveni bojovat a umírat za takový režim.

Ve svém líčení nám William Lubbeck vysvětluje, jak mu počáteční úspěchy nacistického režimu při obnově síly a prestiže Německa pomohly získat širší podporu veřejnosti. Tvrdí však také, že mnoho Němců stejně nacistům nevěřilo a dokázalo rozeznat temnou stránku Hitlerovy diktatury. Tento rozpor vyvolává otázku, proč byli mnozí Němci připraveni zahájit válku, třebaže měli hluboké a narůstající pochybnosti o své vládě.

V utváření německého veřejného mínění sehrála velkou roli nacistická propaganda, která manipulovala různými hluboce zakořeněnými názory lidí o světě. Nakonec většina Němců přijala za své tvrzení, že válka je nevyhnutelná, aby byly napraveny nespravedlnosti, které národu přinesl Versailleský mír a byl odstraněn Evropě hrozící stalinistický komunismus.

Zatímco Lubbeck schvaloval znovuvybudování německé ekonomické a vojenské moci a věřil ve spravedlivost požadavků své země, byl proti represivní povaze nacistického režimu a proti radikálnímu extremismu. Ale navzdory své nedůvěře v Hitlera a nedostatku víry v nacistickou ideologii byl nicméně ochoten vytrvat ve válce celých šest let. Jako u většiny německých vojáků, i jeho boj inspirovala hluboká láska k vlasti, tradiční smysl pro povinnost a základní touha

Před branami Leningradu

přežít, které ho – stejně jako jeho kamarády – provázely celou válku.

Narozen v roce 1920, Wilhelm Lübbecke (jak ho po narození pojmenovali) vyrostl na rodinném statku ve vesnici Püggen. Během třicátých let sledoval nástup nacistů a jejich upevnění moci v Německu se smíšenými pocity. Ale jako většina ostatních Němců se i on soustředil především na vlastní kariéru, aby si užil života, spíše než aby se věnoval politice.

Na začátku roku 1938 Lubbeck odjíždí z Püggenu do města Lüneburgu, kde začíná pracovat jako elektrikářský učeň, což byla běžná praxe pro všechny adepty plánující studium elektrotechniky na vysoké škole. O rok později tady Lubbeck potkává Anneliese Berndtovou a začíná vztah, který mu během těch temných válečných let, jež následovala, bude poskytovat neutuchající naději.

Po vypuknutí války v roce 1939 byl Lubbeck povolán do armády a zařazen k rotě těžkých zbraní v jednom z pluků 58. pěší divize. Poté, co prošel svou první bitvou během bleskové války ve Francii, byl poslán do Belgie jako příslušník okupačních jednotek. Na jaře 1941 byl převelen se svou divizí do skupiny armád Sever, připravující se na invazi do Sovětského svazu.

Po zahájení operace Barbarossa téhož léta vyslali Lubbecka jako předsunutého pozorovatele pro houfnice jeho roty. Poté, co německé jednotky pronikly až na předměstí Leningradu, byla jeho skupina vzápětí stažena na předměstí, kde se připojila k ostatním německým silám zahajujícím na začátku mrazivé zimy obléhání Leningradu.

Jak se během následujících let sovětské síly stávaly schopnějšími a silnějšími, Lubbeck bojoval v sérii stále beznadějnějších bitev u řeky Volchov, podél koridoru k Děmjanské kapse, u Novgorodu a u Ladožského jezera.

Brzy poté, co obdržel Železný kříž první třídy, byl Lubbeck v roce 1943 povolán do programu školení důstojníků v Německu. Po návratu na frontu na sklonku léta 1944 se ujal velení své původní roty, která si celý trýznivý rok probíjávala ústup přes Pobaltí zpátky do Východního Pruska.

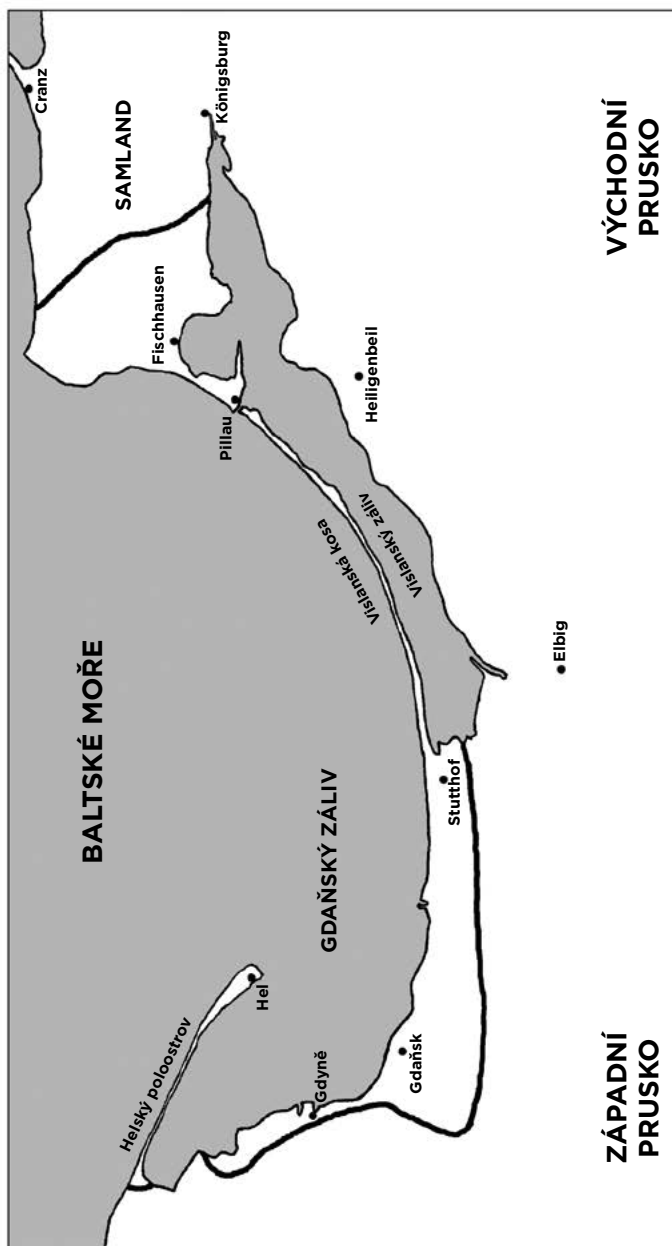
Když byl po válce propuštěn z tábora válečných zajatců, Lubbeck bojoval o přežití v kalamitních podmínkách hospodářství poválečného Německa. Jelikož měli málo potravin, rozhodl se nakonec se svou ženou riskovat překračování železné opony, aby se dostal na jejich rodinný statek v sovětské zóně. Po šesti obtížných letech pak dospěli ke konečnému rozhodnutí opustit Německo.

Lubbeck emigroval se svou rodinou z vlasti prakticky s ničím a příštích deset let strávil budováním nového života nejdříve v Kanadě a potom ve Spojených státech. Jeho vítězství, vítězství amerického přistěhovalce nad nepříznivými podmínkami a integrací do nové společnosti, je samo o sobě zcela mimořádným příběhem a poskytlo mu jedinečný úhel pohledu pro vyprávění o zkušenostech německého vojáka.

Snažili jsme se převyprávět události v těchto memoárech co nejpřesněji v naději, že tím přispějeme k objasnění historických faktů. Kromě toho, že nám líčení Williama Lubbecka přináší významné nové pohledy na zkušenosti německých vojáků z frontové linie 2. světové války, odhaluje také, jak povaha člověka, jeho hluboký smysl pro povinnost a láska k ženě a k rodině utváří běh jeho života a umožňuje mu přežít a prosperovat tváří v tvář velmi nepříznivým podmínkám během války i po ní.

Je mi ctí sdílet jeho napínavý příběh s širší čtenářskou obcí.

DAVID HURT
červenec 2006

**VÝCHODNÍ A ZÁPADNÍ PRUSKO
POČÁTKEM DUBNA 1945**

PROLOG

DUBEN - KVĚTEN 1945

POSLEDNÍ ROZKAZY: 16. - 18. DUBNA 1945

To byl konec.

To byl konec mé roty.

To byl konec 58. pěší divize.

To byl asi konec Německa, to byl asi i můj konec.

Za čtyři roky od invaze do Sovětského svazu byl pro mne 16. duben 1945 tím nejhorším dnem celé války. V uplynulých hodinách rota těžkých zbraní, které jsem velel, prakticky přestala existovat.

Tou katastrofou na klíčové křižovatce Fischhausenu nebyla žádná bitva, ale katastrofické vyvrcholení neochabující sovětské dělostřelecké palby, která během předcházejících týdnů pronásledovala náš ústup na západ. Nakonec jsme uvízli v zácpě spousty ostatních německých jednotek, snažících se prodrat jedinou hlavní silnicí vedoucí tímto východopruským městem. Pokračovat dál kupředu se už žádným způsobem nedalo.

Dělostřelectvo čtyř sovětských armád se spojilo s několika stovkami letadel a soustředilo se na tento zahlcený bod, aby zahájilo ničující útok. Každý, komu se nepodařilo uniknout do postranních ulic, podlehl zkáze rozsévané sovětskými raketami, bombami a střelami děl. Dávka sovětského stíhače na západním předměstí Fischhausenu mi provrtala obličej malými úlomky střel a oči mi skoro

zaslepila hlína s krví. Přitom jsem si ale uvědomoval, jaké mám štěstí, že jsem takový drtivý útok vůbec přežil.

Bylo jasné, že ze zhruba stovky vojáků zbývajících z mého oddílu, kteří vstoupili do Fischhausenu, většina při tomto útoku padla. Smrt tolika mých vlastních mužů byla emocionálně zničující, i přesto, že se ztráty vojáků během války tragicky staly běžnou záležitostí.

Nejvíce mne ale šokoval naprostý kolaps vojenského pořádku, ke kterému začalo docházet, ještě než jsme dorazili do Fischhausenu. Až do tohoto okamžiku, dokonce i když vojenské okolnosti nabývaly stále hrozivějších obrysů, se wehrmachtu (německým ozbrojeným silám) dařilo udržovat disciplínu a soudržnost jeho jednotek. Teď byl všude absolutní chaos.

Za těchto našich katastrofálních podmínek se zdálo naprosto nemožné, že se pouze tři a půl roku předtím nám, kteří jsme stáli u bran Leningradu, jevíli ti samí Rusové na pokraji naprostého zhroucení. Já jsem však viděl, jak se válečné štěstí vytrvale obrací, jak se Sověti spolu se Spojenci, kteří se k nim přidali, vzpamatovávali, aby v následujících letech přinutili Německo ke strategické obraně.

Když jsem se vrátil v květnu 1944 z důstojnického kurzu na východní frontu, wehrmacht už ustoupil z většiny dobytého sovětského území. Skupina armád Sever, jedna ze tří velkých německých armád na východě, ustoupila z Leningradu do Estonska. Pár týdnů nato byla skupina armád Střed na jih od nás téměř zničena gigantickým sovětským útokem. V následujících měsících jsme ustupovali ještě více na západ, zpátky na území Německé říše.

Od konce ledna 1945 jsem vedl neustále řídnoucí řady své roty těžkých zbraní v neutuchajícím boji proti neúprosnému přívalu sovětských sil razících si cestu do Východního

Pruska. Jasným důsledkem výhody v obrovské převaze vojáků i výzbroje Rudé armády bylo, že se naše situace den za dnem zhoršovala. Nicméně jsme dál bojovali. Měli jsme na vybranou? Tváří v tvář nepřátelům na frontě a s Baltickým mořem za zády jsme měli jenom malou naději, že se někdy dostaneme zpět do středního Německa. Jako zvíře zahnané do kouta jsme prostě bojovali o svůj život.

Když jsem byl koncem března povýšen z nadporučíka (*Oberleutnant*) na kapitána (*Hauptman*), snažil jsem se udržet disciplínu a morálku mezi vojáky pod mým velením. Muži v mé rotě se sice snažili zachovat si své obvyklé sebevědomí, ale nebylo žádným tajemstvím, co nám přinese nejbližší budoucnost. Za těchto okolností se zdálo padnout na bitevním poli mnohem lepší než ty pekelné podmínky, které čekaly německého válečného zajatce v Sovětském svazu.

Jako důstojník jsem se obzvlášť obával upadnout do zajetí Rudé armády. Pokud bych nepadl v boji, čekal jsem, že se buď budu muset vzdát, nebo spáchat sebevraždu. Plánoval jsem, že si poslední kulku nechám pro sebe, i když nebylo vůbec jasné, jestli budu schopen sebrat dost odvahy a použít ji. Jen dva měsíce před mými pětadvacátými narozeninami se mi nechtělo umírat. Dosud se mi dařilo smrti unikat a vyhýbat se tomuto děsivému dilematu.

S Fischhausenem nyní zredukovaným na kouřící sutiny a s Rudou armádou jenom pár mil daleko jsem se vydal s ostatními německými vojáky, kteří to přežili, na západ od města podél hlavní silnice do borovicových lesů.

Na hranicích fyzického vyčerpání a psychologického stresu se moje tělo pohybovalo kupředu téměř jako robot. V hlavě jsem měl prázdno, ale přesto jsem cítil hlubokou zodpovědnost za své muže. Teď bylo mým cílem lokalizovat

ostatní, kteří třeba unikli těm jatkám a schovali se v některém z těch opuštěných domů nebo někde v té spouště prázdných muničních bunkrů, jimiž se les hemžil.

Písek smíšený s krví z předchozího útoku mi pořád ještě překážel v očích. Klopýtal jsem po straně cesty stěží schopen rozeznat, kam vlastně jdu, nebo co je kolem mne. Asi tak každých dvacet yardů mne jekot dalšího dělostřeleckého granátu přinutil, abych sebou hodil na zem. Když jsem se vyškrábal zase na nohy, potácel jsem se znovu kupředu a přitom se pořád snažil, abych si mrkáním vyčistil oči a byl schopen rozeznat další místo, kde bych mohl najít úkryt.

Snad asi míli od Fischhausenu se na severní straně cesty objevila skupina deseti vojáků z mé roty namačkaná těsně před vchodem do jednoho z těch obrovitých 60 x 100 stop velikých bunkrů maskovaných zeminou. Byl mezi nimi vrchní šikovatel (*Hauptfeldwebel*) Jüchter, vedoucí Trossu (týlového zásobování), pár dalších rotmistrů (*Feldwebel*), dva desátníci (*Obergefreiter*) a několik vojínů (*Schütze*).

„Kde jsou ostatní?“ zeptal jsem se zachmuřeně. Jeden z mužů tiše odpověděl: „Zaútočili na nás bombama, raketama a dělostřelectvem. Přišli jsme o naše koně. Přišli jsme o všechno vybavení. Přišli jsme úplně o všechno. Všechno je zničené. Zůstali jsme jen my.“ Kdokoli další, kdo ten útok přežil, se buď ztratil v nastalém zmatku po útoku, nebo prostě utekl na západ.

Nebylo už toho moc, o čem by se dál mohlo mluvit. Události předchozích hodin a týdnů nás traumatizovaly a vyčerpaly. S nadcházejícím koncem se v bunkru rozhostila ponurá nálada. Vojáci chtěli už jenom nějaké základní informace a směr. Informace hledali u mne, ale já jsem nevěděl o nic víc než oni. Poprvé v této válce jsem byl úplně sám, bez rozkazů kam jít, a neměl jsem tušení, co mám čekat.

Protože jsem naléhavě potřeboval nové rozkazy, řekl jsem svým mužům, že se pokusím najít velitele našeho 154. pěšího pluku, podplukovníka (*Oberstleutnant*) Ebelinga, ihned jakmile budu lépe vidět. Když mi o hodinu později jeden z vojáků vymyl oči a vytahal úlomky střel z obličej, viděl jsem už dost dobře na to, abych mohl začít pátrat.

Přikázal jsem svým lidem, aby zůstali v bunkru, a vydal jsem se do lesů po úzkém výběžku země kus dál na sever. Granáty v intervalech dál padaly všude kolem, ale mému průzkumu prakticky nebránily. Po patnácti minutách jsem narazil na malý zamaskovaný bunkr asi dvacet pět yardů jižně od hlavní silnice. Když jsem vešel dovnitř, neočekával jsem nic než další prázdnou místnost.

K mému úžasu bylo místo toho v bunkru půl tuctu vyšších německých generálů snadno rozeznatelných podle červených lampasů shora dolů na straně nohavic. Na okamžik jsem úplně oněměl, reflexivně jsem se postavil do pozoru a začal salutovat. Všichni stáli kolem stolu a studovali mapy, moje náhlé objevení je vůbec nepřekvapilo a také mi normálně zasalutovali.

Právě když jsem chtěl požádat o nové rozkazy, náhlé vrčení leteckých motorů venku ten trapný okamžik ukončilo. Zatímco se generálové cpali uvnitř pod stůl, já jsem vycouval ven. Od jihu se formace asi tuctu bombardérů B-25 americké výroby se sovětskými rudými hvězdami připravovala k náletu na naši oblast. Ještě ve výšce 3 000 stop se začal oddělovat od trupů letadel plynulý řetězec malých černých předmětů. Zbývaly mi jen sekundy, abych se někam schoval, než jejich bomby začnou pokrývat terén, kde jsem zrovna stál.

Zasprintoval jsem asi dvacet stop od bunkru a skočil do dlouhého šest stop hlubokého příkopu. Pokud hledáte

úkryt v bunkru, který dostane zásah a zhroutí se, jste ztraceni. Jestliže se můžete schovat v zákopu nebo příkopu, musí bomba nebo granát přistát téměř přímo na vašem místě, aby způsobila smrt nebo zranění. Můžete sice dostat otřes mozku, když bomba nebo granát vybuchne hodně blízko, ale budete žít.

Skrčený dole v příkopu držel jsem hlavu těsně pod okrajem, abych vyloučil riziko, že mi výbuch zasype celou hlavu. S dlaněmi v podobě misky volně na uších jsem otevřel ústa dokořán. To umožňuje tlaku vzduchu uvnitř mé hlavy, aby se vyrovnal s okolní atmosférou. Kdyby někde poblíž došlo k výbuchu, zabránilo by to prasknutí bubínků. Bojová technika učí vojáka různé triky jak přežít – pokud žijete dost dlouho, abyste se z toho stačili poučit.

V okamžiku, kdy jsem si našel úkryt, začaly všude kolem mého postavení v rychlém sledu vybuchovat sovětské bomby. Skoro jako salvy gigantických raket. Série ohlušujících explozí otrásala půdou a v jakési nepopsatelné zuřivosti zmítala okolním vzduchem. V té chvíli jsem si říkal, že už mi asi přestává přát štěstí a bude to třeba můj konec. Kupodivu jsem ale necítil vůbec žádný strach. Bombardování, granáty a raketová palba se staly v předcházejících letech takovou rutinní součástí mé existence, že jsem si na ně téměř zvykl.

Zatímco všude kolem mne drtily bomby všechno na prach, mně nezbývalo nic jiného, než to nějak přečkat. V hlavě jsem měl úplně prázdno, jak mne ovládl jen živočišný instinkt přežít. Exploze asi šest stop ode mne vyvolala takovou tlakovou vlnu, že navzdory otevřeným ústům mi skoro praskly bubínky.

Když ten déšť bomb trvajících asi celou minutu konečně ustal, pochopil jsem, že mám štěstí a zase jednou jsem